

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/38/2023
Identifikačné číslo spisu:	5320203435
Dátum vydania rozhodnutia:	31.05.2023
Meno a priezvisko:	Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:5320203435.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne B. B. A., narodenej XX. Q. XXXX, Q. B. XX, zastúpenej advokátom JUDr. Marekom Belkom, LL.M., Čadca, Fraňa Kráľa 1504, P. O. Box 13, IČO: 42 213 487, proti žalovaným 1/ T. B., narodenej XX. P. XXXX, Z. B. XX, zastúpenej advokátskou kanceláriou TOMANÍČEK & PARTNERS, s. r. o., Žilina, Sládkovičova 6, IČO: 47 239 000, 2/ obchodnej spoločnosti Wüstenrot poisťovňa, a. s., Bratislava, Karadžičova 17, IČO: 31 383 408, zastúpenej advokátskou kanceláriou SEDLAČKO & PARTNERS, s. r. o., Bratislava, Štefánikova 8, IČO: 36 853 186 o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 16C/69/2020, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 26. augusta 2022 sp. zn. 8Co/134/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej 1/ a 2/ p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Čadca (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) uznesením zo 07. júna 2022, č. k. 16C/69/2020-305 konanie zastavil (výrok I.) a žiadnej zo strán sporu nárok na náhradu trov konania nepriznal (výrok II.).

1.2. V odôvodnení uviedol, že žalobkyňa sa žalobou, doručenou súdu dňa 10. novembra 2020, domáhala voči žalovaným náhrady škody (odškodnenia za bolesť, za sťaženie spoločenského uplatnenia, za ušľú mzdu, za škodu vzniknutú na majetku) a náhrady trov konania. Konanie bolo prerušené z dôvodu zhodného návrhu strán sporu. Uznesenie o prerušení konania nadobudlo právoplatnosť 06. decembra 2021. Vzhľadom na to, že ani jedna zo strán sporu nepodala do šiestich mesiacov od právoplatnosti uznesenia o prerušení konania (t. j. do 06. júna 2022) návrh na pokračovanie v konaní, prvoinštančný súd konanie v zmysle ustanovenia § 163 ods. 2 druhej vety zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) zastavil. O trovách konania rozhodol podľa § 256 ods. 1 CSP a žiadnej zo strán sporu nárok na náhradu trov konania nepriznal, keďže zastavenie konania bolo dôsledkom procesného postupu oboch strán sporu.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 26. augusta 2022, č. k. 8Co/134/2022-

347 napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne potvrdil (výrok I.) a žalovaným 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania (výrok II.). Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia konštatoval, že vzhľadom na skutočnosť, že v zákonom stanovenej lehote šesť mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie o prerušení konania žiadna zo strán sporu nepodala návrh na pokračovanie v konaní, súd prvej inštancie rozhodol správne, keď konanie z uvedeného dôvodu zastavil. Situáciu nie je možné zhojiť ani podaním návrhu na pokračovanie konania, ktorý bol súčasťou odvolania, nakoľko tento je podaný po zákonom stanovenej lehote, z ktorého dôvodu naň nie je možné prihliadať. Na základe uvedených skutočností odvolací súd, vyhodnotiac odvolacie námietky žalobkyne ako nedôvodné, napadnuté uznesenie okresného súdu, vrátane výroku o trovách konania, ktorý nebol osobitne napadnutý odvolaním, ako vecne správne potvrdil. Odvolací súd z dôvodu hospodárnosti konania nerozhodoval o čiastočnom späťvzátí žaloby žalobkyne, keďže konanie už bolo zastavené ako celok. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, § 262 ods. 1, § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti uvedenému uzneseniu žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) podala dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodňoval ustanoveniami § 420 písm. f) CSP, keď súd nesprávnym procesným postupom jej znemožnil, aby uskutočnila jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, pretože striktným výkladom zákonného ustanovenia, došlo u žalobkyne k odopretiu prístupu k spravodlivosti („denegatio iustitiae“). Žalobkyňa mala za to, že právo na právnu istotu nastolenú právoplatným a vykonateľným rozhodnutím súdu nesmie prevážiť nad právom na spravodlivé rozhodnutie v merite veci, pričom v tomto prípade je veľmi závažnou okolnosťou, hodnou osobitného zreteľa, na ktorú však súd prvej inštancie a ani odvolací súd vôbec neprihliadali, tá okolnosť, že predmetom konania je náhrada škody spôsobenej trestným činom, za ktorý bola právoplatne uznaná vinnou žalovaná v rade 1/, ktorá počas 2 rokov súdneho konania neprejavila žalobkyňi žiadnu ľútosť, a už vôbec nie akúkoľvek snahu dohodnúť sa a nahradiť spôsobenú škodu, ktorá bola v prevažnej miere škodou na zdraví, vedúcou k trvalým následkom, ktoré si žalobkyňa ponesie po celý zvyšok života. Právoplatným zastavením konania tak bolo žalobkyňi odopreté právo na riadne nezávislé a nestranné súdne konanie a rozhodnutie v merite veci. Žalobkyňa navrhla, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil, vec mu vrátil na ďalšie konanie a žalované 1/ a 2/ zaviazal zaplatiť jej trovy dovolacieho konania.

3.1. Žalovaná 1/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že žalobkyňa svojimi tvrdeniami nepreukázala existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP, teda, že by došlo k porušeniu jej procesných práv. Samotná skutočnosť, že sa súdy nestotožnili s jej tvrdeniami nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle daného ustanovenia. Žalovaná 1/ mala za to, že dovolanie žalobkyne nie je dôvodné a žiadala dovolací súd, aby dovolanie zamietol a priznal jej náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

3.2. Žalovaná 2/ vo svojom vyjadrení uviedla, že súdy oboch inštancií postupovali zákonne a správne, keďže pre zastavenie konania boli splnené všetky procesné podmienky. Z tohto dôvodu je vylúčené, aby bol naplnený dovolací dôvod označený žalobkyňou, ktorý vyžaduje „nesprávny procesný postup súdu“, vyznačujúci sa mimoriadnosťou a závažnosťou pochybenia súdu. Žalovaná 2/ sa preto domáhala, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobkyne zamietol a priznal mu voči žalobkyňi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne treba odmietnuť.

5. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v

tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

6. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

7. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

8. Najvyšší súd sa zaoberal dovolacím dôvodom uplatneným podľa § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú túto procesnú vadu, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

9. Žalobkyňa vyvodzujúc prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietala, že právoplatným zastavením konania jej bolo odopreté právo na riadne nezávislé a nestranné súdne konanie a rozhodnutie v merite veci, pričom súd prvej inštancie a ani odvolací súd neprihliadali na veľmi závažnú okolnosť, hodnú osobitného zreteľa, že predmetom konania je náhrada škody spôsobenej trestným činom, za ktorý bola právoplatne uznaná vinnou žalovaná 1/.

10. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľky, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý proces.

11. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

12. Podľa § 163 ods. 1 CSP ak strany zhodne navrhnú prerušenie konania alebo zhodne navrhnú odročenie pojednávania, súd konanie preruší najmenej na tri mesiace.

13. Podľa § 163 ods. 2 CSP ak je konanie prerušené, súd v ňom pokračuje na návrh ktorejkoľvek strany. Ak sa návrh na pokračovanie v konaní nepodá do šiestich mesiacov od právoplatnosti uznesenia o prerušení konania, súd konanie zastaví.

14. Podľa § 212 ods. 1 CSP rozsudkom rozhoduje súd vo veci samej. Podľa § 234 ods. 1 CSP súd rozhoduje uznesením, ak nerozhoduje vo veci samej.

15. Najvyšší súd z obsahu spisu zistil, že na prerušenie konania boli splnené všetky zákonné podmienky podľa § 163 CSP pričom žalobkyňa mohla kedykoľvek v priebehu zákonnej lehoty podať návrh na pokračovanie v konaní. Skutočnosť, že tento nepodala ani v lehote šiestich mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia o prerušení konania svedčí o jej pasivite v spore, ktorú nie je spôsobilé zvrátiť ani jej konštatovanie o tom, že v danom prípade ide o veľmi závažnú okolnosť, hodnú osobitného zreteľa, pretože „predmetom konania je náhrada škody spôsobená trestným činom, za ktorý bola žalovaná 1/právoplatne uznaná vinnou a počas dvoch rokov súdneho konania neprejavila žalobkyni žiadnu ľútosť, a už vôbec nie akúkoľvek snahu dohodnúť sa a nahradiť spôsobenú škodu, ktorá bola v prevažnej miere škodou na zdraví, vedúcou k trvalým následkom, ktoré si žalobkyňa ponesie po celý zvyšok života“.

15.1. Z obsahu spisu ďalej vyplýva, že strany sporu boli na pojednávaní dňa 09. novembra 2021, ako aj v uznesení o prerušení konania č. k. 16C/69/2020-302 zo dňa 09. novembra 2021 poučené, že ak sa nepodá návrh na pokračovanie v konaní do 6 mesiacov od právoplatnosti uznesenia o prerušení konania, súd konanie zastaví bez toho, aby strany sporu vyzýval, či podajú alebo nepodajú návrh na pokračovanie v konaní.

15.2. Pokiaľ súd preruší konanie z dôvodu podľa § 163 CSP, môže v ňom pokračovať len na návrh jednej zo sporových strán. Ustanovenie § 165 ods. 1 CSP sa v tomto prípade nepoužije a pokiaľ je konanie prerušené len podľa § 163 ods. 1 CSP, možno v ňom pokračovať iba na základe dispozičného úkonu jednej zo sporových strán. Sporové strany v prípade prerušenia konania majú k dispozícii lehotu na mimosúdne rokovania, ktorá vyplýva z uznesenia o prerušení konania a nie je kratšia ako tri mesiace, a zároveň aspoň šesť mesiacov od právoplatnosti uznesenia o prerušení konania na podanie návrhu na pokračovanie v konaní podľa § 163 ods. 2 CSP. V porovnaní s ustanovením § 110 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku už súd neskúma predpoklad, či sa návrh na prerušenie konania neprieči účelu sporu. Dôvodom je podstatná zmena vo filozofii sporového konania, ktorá je prísne ovládaná dispozičným princípom a procesnou aktivitou strán sporu. Súd tak v prípade, že to strany sporu zhodne navrhnu odročenie pojednávania, bez ďalšieho uznesením konanie preruší (Civilný sporový poriadok, 1. vydanie, 2016, Števček, Ficová, Baricová, Mesiarkinová, Bajánková, Tomašovič, s. 626 - 628: A. Kotrecová).

16. Podľa § 447 písm. c) CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

17. V prejednávanej veci žalobkyňa nepreukázala opodstatnenosť dovolania a porušenie práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP, preto najvyšší súd jej dovolanie podľa § 447 písm. c) CSP odmietol.

18. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že žalovanej 1/ a žalovanej 2/, úspešným v dovolacom konaní priznal ich plnú náhradu, s tým, že o výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (§ 262 ods. 1 a 2 CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.